Анализ № 2

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Принципи, свързани с управление на отпадъците 3

2. Йерархия на управление на отпадъците 3

3. Национална нормативна рамка 4

3.1. Закони 5

3.1.1. Закон за управление на отпадъците 5

3.1.2. Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане 6

3.1.3. Закон за местните данъци и такси 6

3.1.4. Закон за устройство на територията 9

3.1.5. Закон за статистиката 10

3.2. Подзаконови нормативни актове 10

4. Процес на преразглеждане на действащото национално законодателство и приемане на ново законодателство от пакета „Кръгова икономика“ 11

5. Нормативна уредба на местно ниво 14

5.1. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Благоевград 14

5.2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград 15

5.3. НАРЕДБА за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Благоевград 16

6. Основни задължения на общините, произтичащи от законодателството по управление на отпадъците 16

6.1. Задължения на кметове на общини, произтичащи от ЗУО и подзаконовите актове по прилагането му 16

6.2. Контролни функции на кметове на общини, произтичащи от ЗУО 18

7. Основни изводи и препоръки 18

1. Принципи, свързани с управление на отпадъците

Основните принципи, на които се основава законодателство по управление на отпадъците са:

- "Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- "Отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висок степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- "Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- "Близост" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- "Самодостатъчност" – отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на общността.
- „Участие на обществеността" – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

2. Йерархия на управление на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Йерархията е пет степенна и се въвежда в националното законодателство чрез чл.6 на Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр.53/2012г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., посл.изм. ДВ. бр.105 от 11.12.2020г.):

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци;

б) Подготовка за повторна употреба;

в) Рециклиране;

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;

д) Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Легалните дефиниции за всяка от 4-те степени са предоставени в ДР на Закона за управление на отпадъците:

т.28. **"Предотвратяване"** са мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;

б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или

в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

т.25. **"Подготовка за повторна употреба"** са дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка.

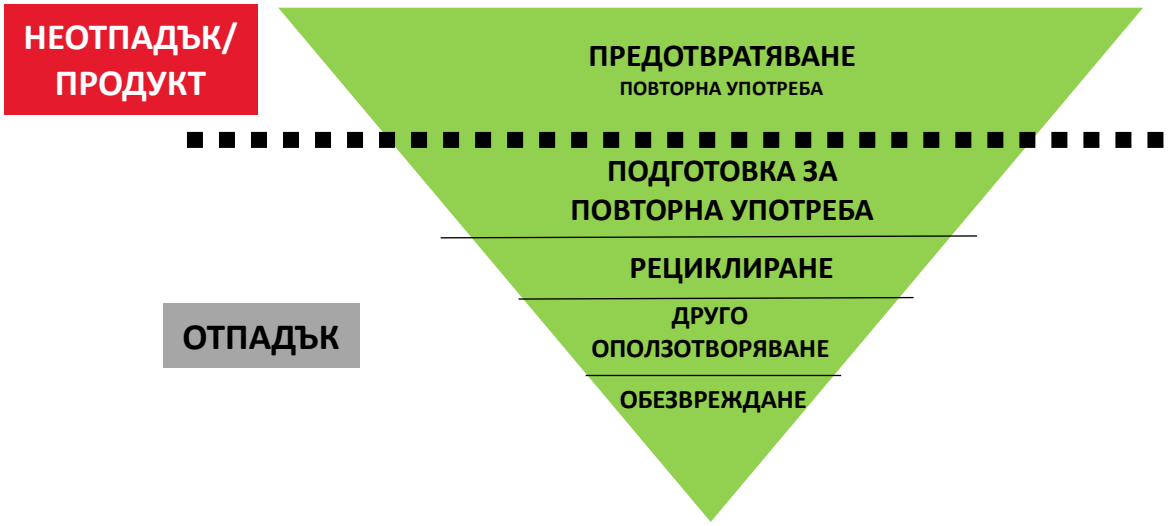

т.37. "**Рециклиране**" е всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

т.11. "**Обезвреждане**" е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия. Приложение № 1 на ЗУО съдържа неизчерпателен списък на дейностите по обезвреждане.

„**Друго оползотворяване**" е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно ЗУО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране. Напр. изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия (операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение №2 към към §1, т.13 на ЗУО) или насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

3. Национална нормативна рамка

Националната нормативна рамка, отнасяща се до управление на отпадъците представлява съвкупност от специализирани закони и закони, с основен предмет други сфери на обществения живот, съдържащи разпоредби относно отпадъците.

3.1. Закони

3.1.1. Закон за управление на отпадъците

Преди издаването на съществуващия **Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр.53/2012г.)** са обнародвани два закона, регламентиращи обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците":

- **Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда (1997) –** въвежда основните изисквания на Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС, в т.ч. задължения на лицата, извършващи дейности по отпадъци, информация за дейностите с отпадъци, програмиране чрез национална, общински и фирмени програми за управление на отпадъците, разрешаване и контрол на дейностите с отпадъци; внос, износ и транзитен превоз, глоби и санкции за неизпълнение.
- **Законът за управление на отпадъците (2003 г**.) - доразвива философията на закона от 1997 г. и транспонира напълно Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС и заедно с наредбите към закона се въвеждат изискванията на всички европейски директиви в сектор "Управление на отпадъците". Въвежда принципа за „разширена отговорност на производителите" чрез изискване към производителите и вносителите на продукти, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци, да заплащат продуктови такси или да изпълняват задълженията си чрез 1) колективни системи, представлявани от организации по оползотворяване или 2) чрез индивидуални системи. За детайлизиране разпоредбите на закона впоследствие са утвърдени 15 подзаконови нормативни актове.
- **Закон за управление на отпадъците** (Обн. ДВ бр.53/2012г..) въвежда изискванията на новата рамкова *Директива за отпадъците 2008/98/ЕО*, включително вече утвърдените принципи „замърсителят плаща" и „разширена отговорност на производителя", както и новата йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка" и „странични продукти", определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

- най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци съгл. чл.31, ал.1, т.1;
- ограничаване до 31 декември 2020 г. на количествата на депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.;
- количествени цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на 70 на сто от общото им количество на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради до 01 януари, 2020г., за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес;
- организиране от кметовете на общини на системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и осигуряване на условия

за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места;

- осигуряване от страна на кметовете на общини до средата на 2014 г. на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места
- въвеждане на детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация;
- въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането;
- въвеждане на изисквания от началото на 2013 г. към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места за въвеждане на разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО.
- определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложени специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

С приетите промени в ЗУО през 2021 г. се поставя цел за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци до 65% през 2035 г., за да се извлекат съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. Като допълнителен стимул на прехода към кръгова икономика е въведена и цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г.

По отношение на отпадъците от текстил и обувки се въвеждат изисквания за разделно събиране и последващо оползотворяване, като кметовете на общини могат да подпишат договор само с една организация по оползотворяване на този вид отпадъци.

3.1.2. Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане

Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане е приет през януари 1996 г (обн., ДВ, бр.8 от 1996 г.). Допълнително със Закон (обн. ДВ, бр.113 от 1999 г.) са ратифицирани и поправките към Конвенцията. На общоевропейско ниво конвенцията се прилага чрез Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

3.1.3. Закон за местните данъци и такси

Законът за местните данъци и такси (Обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., изм. и доп., посл.изм. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г.) регламентира данъци и такси, които се

определят от общините и приходите от които постъпват в общинския бюджет, включително такса „Битови отпадъци". Разпоредбите относно такса „битови отпадъци" са регламентирани в Глава трета „Местни такси", Раздел I Такса за битови отпадъци.

През 2017 г. бяха извършени промени в *Закона за местните данъци и такси,* основната цел на които е да се въведе ефективно прилагане на принципа „замърсителят плаща", като по този начин се стимулират задължените лица да намалят количеството на изхвърляните отпадъци от бита и да се постигнат целите, заложени в чл. 31 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) по отношение на разделното събиране, рециклирането и компостирането на отпадъци. Извършените промени могат да бъдат обобщени в няколко насоки:

- ✓ *Ясно обособяване на услугите, за които се дължи такса „битови отпадъци"*

Съгласно ЗМДТ, с новата редакция на чл. 62 (в сила от 17 февруари, 2021г.) се предвижда таксата за битови отпадъци да се заплаща за извършваните от общината услуги по:

1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране (чл.62, т.1);

2. третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации (чл.62, т.2);

3. поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината (чл.62, т.3)."

С чл.66, ал.1 от ЗМДТ се конкретизира, че услугите по чл. 62 включват следните дейности:

1. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в системите за управление на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците - за услугата по чл. 62, т. 1;

2. третиране на битови отпадъци, необхванати в системите за управление на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци - за услугата по чл. 62, т. 2;

3. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищни образувания в общината, предназначени за обществено ползване - за услугата по чл. 62, т. 3.

В чл.66, ал.7 се регламентира, че обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците се включват в план-сметката като разход за дейности по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации.

- ✓ *Реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща" и отпадане възможността за използването на данъчната оценка като възможна основа за определяне на таксата за битови отпадъци.*

Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят на база на приетите от Общинския съвет основи (чл.67, ал.2). Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните

услуги по чл. 62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи (чл.67, ал.9). Всяка община следва да анализира икономическите, социалните и екологичните аспекти на конкретна основа и да направи съответния избор. Водеща основа за определяне размера на таксата за битови отпадъци е количеството на битовите отпадъци (чл.67, ал.4).

Съгласно чл. 67, ал.9 използването на основа/основи, различни от определените за всяка услуга по чл.67, ал.8, може да се извърши от Общинския Съвет - за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62, **като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи**.

Съгласно чл.67, ал.8, т.1-3 се установяват следните възможни основи по отделните услуги:

1. За услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци (чл. 62, т. 1), както и за услугата по третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации (чл. 62, т.2):

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота.

2. За услугата по поддържане на чистотата на територииите за обществено ползване в населените места (чл. 62, т.3):

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроено площ на недвижимия имот.

При приемане на **основа „индивидуално определено количество битови отпадъци за имота чрез торби с определена вместимост и товароносимост"** същите се предвижда да се закупуват от задължените лица по ред, определен в *Наредбата за местните данъци и такси*. С тази наредба общинският съвет може да определи минимален брой торби, които да бъдат закупени от задължено лице за календарна година, съобразен с извършения анализ за минималното количество битов отпадък, генерирано от един ползвател на услугата в дадено населено място, селищно образувание или зона. Когато закупените за годината торби надхвърлят действително изразходваните през годината, останалите торби се използват през следващата година, като се приспаднат от определения за нея минимален брой и се заплаща само разликата (чл.67, ал.10).

При приемане на основа (чл.67, ал.11):

1. **„брой ползватели на услугата в имота“** или **„разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот“** - общинският съвет при определяне на размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно населените места в общината и отделните зони в тях, вида на имота, неговото предназначение и вида на извършваната в имота икономическа дейност;

2. **„индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост“** или **„количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“-** общинският съвет при определяне размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно вида на битовия отпадък.

- ✓ *Въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират такса битови отпадъци и унифицирана план-сметка*

План - сметката е унифицирана и се изготвя по образец и ред, определени с наредба на Министерския съвет (чл.66, ал.3, т.1), което се очаква да доведе до намаляване на случаите на включване на недопустими разходи при съставяне на документа. С последните изменения на ЗМДТ в § 20 (в сила от 03.11.2017 г., посл. изм. ДВ., бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г.) се регламентира, че Наредбата следва да бъде приета „до 31 март на годината, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.“

- ✓ *Осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата*

С цел прозрачност и информираност на задължените лица е предложено проектът на решение за приемане на конкретните основи и проектът на доклад на вносителя преди внасянето им за разглеждане на заседание на общинския съвет да се публикуват на интернет страницата на общината за обществено обсъждане (чл.66, ал.3, т.2). Също така се предвижда информацията и данните за одобрените план-сметки, отчетените разходи и отчетените количества събрани и третирани битови отпадъци за предходната година, както и приетите основи за определяне на таксата за битови отпадъци за текущата година да се публикуват ежегодно в срок до 15-и февруари на интернет страницата на общината във формат, определен с наредбата за изготвяне на план-сметката (чл.71 б, ал.1). Предвидено е Националното сдружение на общините в Република България ежегодно до 31 март да оповестява обобщена информация, свързана с таксата за битови отпадъци, по общини, по области и на национално ниво (чл.71 б, ал.2).

3.1.4. Закон за устройство на територията

Законът за устройство на територията (Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г.) урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Законът съдържа също разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО (чл.196, ал.3);
- откриването на строителна площадка и определянето на строителна линия и ниво, както и заверката на заповедната книга се извършват след представяне от възложителя на одобрен план за управление на строителните отпадъци, както и други изискващи се по закон документи (чл.157, ал.2);
- след приключване на строително-монтажните работи лицето, упражняващо строителен надзор, изготвя окончателен доклад до възложителя, който трябва да съдържа информация за изпълнението на строежа в съответствие с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строителните и монтажните работи, и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране (чл.168, ал.6, т.10)

- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО (чл.178, ал.3, т.7)

3.1.5. Закон за статистиката

Законът за статистиката (Обн. ДВ. бр.57 от 25 Юни 1999г., посл.изм. ДВ. бр.38 от 24 април 2020г.) е рамков за всички сфери на обществения живот и регламентира правилата за статистическата информация в страната. Законът урежда и въпросите, свързани с конфиденциалността на информацията и условията за предоставянето ѝ в определени случаи само след съгласие на засегнатите лица. Информацията, предоставена на НСИ от общините относно битовите отпадъци, също попада в приложното поле на закона.

3.2. Подзаконови нормативни актове

Подзаконовите нормативни актове са издадени към Закона за управление на отпадъците и са изброени по-долу:

- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (Приета с ПМС № 76 от 12.04.2016 г., обн., ДВ, бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г. посл.доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11.12.2018г.);*
- *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 Март 2020г.);*
- *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.11.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 08,12.2017 г.);*
- *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.);*
- *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.86 от 06.10. 2020г.);*
- *Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27.11.2020г.);*
- *Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.);*

- *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.,изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г.);*
- *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31.03.2020г.);*
- *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., посл.изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016 г., посл.изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.*
- *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.);*
- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г., посл. изм. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018г.).*

4. Процес на преразглеждане на действащото национално законодателство и приемане на ново законодателство от пакета „Кръгова икономика“

По-важните разпоредби на Европейското законодателство са обобщени в таблицата по-долу.

ДОКУМЕНТ НА ЕС	РАЗПОРЕДБИ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО
ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА	*Постигане на по-високи цели за рециклиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци*

ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците	− До **2025 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **55%**	Възможности за отлагане на крайните срокове[1]: − До **2025 г**. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **50%**
	− До **2030 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **60%**	− До **2030 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **55%**
	− До **2035 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **65%**	− До **2030 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко **60%**
ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/850 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци	*Значително намаляване на количествата депонирани отпадъци*	
	Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят **до 2035 г.** количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено **до 10 %** или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).	Държава членка **може да отложи срока**[2] за постигане на целта **до пет години**, т.е. да се осигури постигането й през **2040г.** при определени условия на които България отговаря.
ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците	*Разделно събиране на битови отпадъци*	
	− опасните битови отпадъци трябва да се събират разделно от 2022 г.	
	− разделно събиране на биологичните отпадъци[3] от 2023г., като държавите членки следва да се стремят към постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия Европейски съюз с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г.	
	− разделно събиране на текстилни отпадъци от 2025 г.	

[1] Възможности за отлагане на крайните срокове за постигане на посочените цели до пет години, при определени условия на които България отговаря и ще поиска от ЕК такова отлагане

[2] За някои страни-членки, между които и България, е предоставена възможност целта да се постигне до 2040 г. и страната възнамерява да се възползва от изключението

[3] „Биологични отпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост“

<table>
<tr><td>ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/852 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 година за изменение на ДИРЕКТИВА 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки</td><td>Рециклиране на отпадъци от опаковки
<table><tr><th></th><th>До 2025 г.</th><th>До 2030 г.</th></tr><tr><td>Всички опаковки</td><td>65%</td><td>70%</td></tr><tr><td>Пластмаси</td><td>50%</td><td>55%</td></tr><tr><td>Дърво</td><td>25%</td><td>30%</td></tr><tr><td>Черни метали</td><td>70%</td><td>80%</td></tr><tr><td>Алуминий</td><td>50%</td><td>60%</td></tr><tr><td>Стъкло</td><td>70%</td><td>75%</td></tr><tr><td>Хартия и картон</td><td>75%</td><td>85%</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/904 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда</td><td>Намаляване на пластмасовите отпадъци от продукти за еднократна употреба
– до 2026 г. да се постигне измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна. До 3 юли 2021 г. държавите-членки изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично.
– считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.
– считано от 3 юли 2024 г. държавите-членки гарантират, че определени пластмасови продукти за еднократна употреба, които имат капачки, произведени от пластмаса, могат да бъдат пуснати на пазара само ако капачките и капаците остават прикрепени към съдовете по време на предвидения етап на употреба на продукта.
– всяка държава членка гарантира, че: а) от 2025 г. някои бутилки за напитки съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. тези бутилки за напитки съдържат най-малко 30% рециклирана пластмаса. Това са пластмасови продукти за еднократна употреба в обхвата на член 9 относно разделното събиране и на член 6, параграф 5 относно изискванията за продукти.
– до 2025 г. държавите членки осигуряват разделното събиране с цел рециклиране: а) на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3л. – 77% б) до 2029 г. - 90%.
– до края на 2024 г. страните-членки са длъжни да въведат схеми за разширена отговорност на производителя за редица пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч. кутии за храна, съдове за напитки до 3л, чаши за напитки, пластмасови торбички за пазаруване и др.</td></tr>
<tr><td>ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/720 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И</td><td>Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване
Мерките, предприети от държавите-членки, включват един от следните</td></tr>
</table>

НА СЪВЕТА от 29 април 2015 година за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване	елементи, или и двата заедно: а) приемане на мерки, които да гарантират, че нивото на годишното потребление не превишава съответно 90 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2019 г. и 40 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2025 г., или равностойни цели, изразени в тегло; б) приемане на инструменти, с които да се гарантира, че до 31 декември 2018 г. тънките пластмасови торбички за пазаруване ще престанат да се предлагат безплатно на мястото на продажба на стоките или продуктите, освен ако не се прилагат инструменти с равностойна ефективност.

Въведени са също и други разпоредби, които предстои да бъдат приложени в националното законодателство относно:

- разширена отговорност на производителя;
- предотвратяване на отпадъците;
- докладване изпълнението на редица ангажименти по новото законодателство в специален формат, установен от ЕК.

5. Нормативна уредба на местно ниво

5.1. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Благоевград

Настоящата Наредба отменя Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Благоевград /приета с Решение № 216, взето с Протокол № 13 от 17.10.2006 г. на Общински съвет Благоевград. Наредбата е приета с Решение № 360, взето с Протокол № 11 от 29.08.2014 г. на Общински съвет – гр.Благоевград.

В обхвата на наредбата попадат:

- Условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци и производствени отпадъци от физически и юридически лица на територията на Община Благоевград.
- Задълженията и отговорностите на задължените лица, домакинствата, юридическите лица, вкл. търговски обекти, производствените и стопанските субекти, болниците, училищата, административни сгради и други обекти разположени на територията на Община Благоевград по отношение управление на отпадъците, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането на предоставените услуги по реда на Закона за местните данъци и такси и Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Благоевград.
- - Изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, условията за регистрацията им, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

В Наредбата се регламентира разделното събиране на масово разпространените отпадъци и отпадъчните материали от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали. Посочени за

задълженията на физическите и юридическите лица, както и изискванията към площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло.

В отделни раздели са описани изискванията към управление на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми и моторни превозни средства.

Установен е ред за приемане и предаване на отпадъци от черни и цветни метали, както и изисквания към управление на строителните отпадъци, включително за плана за управление на строителните отпадъци.

В отделна глава е описана организацията на дейностите по третиране на производствени отпадъци.

Предвидена е административно-наказателна отговорност за нарушение на разпоредбите на наредбата.

5.2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград

Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград е приета с Решение №19, Протокол № 2 от заседание на Общински съвет-Благоевград, проведено на 31.01.2020г.

В Глава втора „МЕСТНИ ТАКСИ“, е обособен Раздел I „Такса за битови отпадъци“. Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга по отделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Таксата се заплаща от :

1. собственика на имота;

2. при учредено вещно право на ползване - от ползвателя;

3. при предоставяне на особено право на ползване- концесия- от концесионера, а при концесия за добив- от собственика, с изключение на случаите, при които в полза на концесионера е учредено вещно право на ползване върху поземления имот или съответната част от него.

4. За общински имоти наети/ползвани от други лица, таксата се заплаща от Общината, за сметка на наемателя/ползвателя.

Не се събира такса за битови отпадъци за услугите, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност от законно регистрираните вероизповедания в страната.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Основата за определяне размера на таксата е както следва:

1. за жилищни и вилни имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия - данъчната оценка, изчислена съгласно Приложение №2 от ЗМДТ;
2. брой декларирани съдове;
3. За нежилищни имоти на предприятия - върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка, съгласно Приложение № 2 от ЗМДТ
4. (нежилищните имоти на граждани със стопанско предназначение върху данъчната оценка, съгласно Приложение №2 от ЗМДТ;
5. за наемателите на открити площи в абсолютна сума определена на място за консумация.

5.3. НАРЕДБА за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Благоевград

С тази наредба се уреждат обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на Община Благоевград. Разработена в съответствие с изискванията на чл. 62, ал. 10 от Закона за устройство на територията (ЗУТ) и приета с Решение №154 на общински съвет – Благоевград.

6. Основни задължения на общините, произтичащи от законодателството по управление на отпадъците

6.1. Задължения на кметове на общини, произтичащи от ЗУО и подзаконовите актове по прилагането му

Законът за управление на отпадъците и наредбите към него регламентират детайлно редица задължения на кметовете на общини, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Изискванията към площадките, съоръженията и инсталациите за битови отпадъци са регламентирани в Наредбата *№ 7 от 24 август 2004г.* за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 6/ 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поетапното постигане на целите на общината за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение, в което участва общината и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т. ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;

11. осигуряването на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други

населени места.

12. почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути;
13. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци;
14. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;
15. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
16. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;
17. организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;
18. разработва общинска наредба за управление на отпадъците;
19. разработва общинска програма за управление на отпадъците;
20. да организира внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок;
21. да предлага за одобряване от общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;

6.2. Контролни функции на кметове на общини, произтичащи от ЗУО

ЗУО регламентира и обхвата на контролните правомощия на общините: Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;
- изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне;
- закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат.

7. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- Националната правна рамка е съобразена с европейското законодателство и включва конкретни разпоредби, определящи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците, в т. ч. ангажиментите за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци. В последното изменения на Закона за управление на отпадъците от месец март 2021 г. са въведени изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.
- Община Благоевград провежда политика и мерки в областта на управлението на отпадъците, въз основа на детайлни местни нормативни документи одобрени от общински съвет, които във висока степен отразяват разпоредбите на националното законодателство.
- Общината осъществява контрол в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда като цяло.
- Във връзка с приетите промени през месец март 2021 г. в Закона за управление на отпадъците е необходимо да се предприемат действия за промяна в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Благоевград.
- Необходимо е да се актуализира и Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград с цел спазване в пълна степен на изискванията на Закона за местните данъци и такси и прилагане принципа „Замърсителя плаща“.